Centraal Bureau
voor de Statistiek

Kwaliteitsrapport Arbeidsongeschiktheids-uitkeringenstatistiek (AUS)

Oktober 2020

Inhoud

1. Inleiding 4
2. Tabellen 4
3. Wet- en regelgeving 4
4. Beschrijving van de statistiek 5
4.1 Algemeen 5
4.2 Statistische eenheid 6
Onderwerp van meting 6
Meetmethodiek 6
4.3 Populatie 6
4.4 Variabelen 7
4.5 Classificatiesystemen 7
4.6 Meeteenheid 7
4.7 Verslagperiode 7
4.8 Tijdreeks 7
4.9 Land 7
5. Statistisch proces 8
5.1 Primaire waarneming 8
5.2 Secondaire waarneming 8
5.3 Steekproeftrekken 8
5.4 Respons 8
5.5 Gaafmaken 8
5.6 Imputeren 9
5.7 Uitbijterdetectie- en afhandeling 9
5.8 Wegen en ophogen 9
5.9 Transformeren 9
5.10 Koppelen 9
5.11 Corrigeren 9
6. Externe bronnen 10
7. Publicatiebeleid 10
7.1 Frequentie 10
7.2 Nieuwsberichten 10
7.3 Publicaties 11
7.4 Microdata 11
7.5 Revisies en bijstellingen 11
7.6 Overig 11
8. Kwaliteitsmanagement 11

9. Relevantie 12
9.1 Behoeften van gebruikers 12
9.2 Volledigheid 12
10. Nauwkeurigheid 13
11. Vergelijkbaarheid 13
11.1 Vergelijkbaarheid tussen landen 13
11.2 Vergelijkbaarheid in de tijd 13
12. Samenhang en consistentie 15
12.1 Samenhang van concepten 15
12.2 Consistentie tussen voorlopige en definitieve cijfers 15
12.3 Consistentie tussen korte en lange termijn cijfers 15
12.4 Consistentie met andere statistieken (plausibiliteit) 15
12.5 Modelmatige consistentie 16
12.6 Consistentie tussen aggregaten en microdata 16
Gerelateerde tabellen 17
Afkortingen en begrippen 19
Referenties 21

1. Inleiding

Dit rapport beoogt gebruikers inzicht te geven in onder meer doel, proces, methodiek en publicatiebeleid bij de totstandkoming en het gebruik van de Arbeidsongeschiktheidsuitkeringenstatistiek (AUS). Ook wordt aandacht besteed aan de kwaliteit van de output.

Maatregelen die gelden voor alle statistieken, komen in dit rapport niet aan de orde. Denk hierbij aan maatregelen om de vertrouwelijkheid van de data en de kwaliteit van de output en processen te waarborgen. Raadpleeg hiervoor de CBS Kwaliteitsverklaring (2019d).

2. Tabellen

Dit rapport heeft betrekking op de volgende actieve StatLinetabel:
Personen met arbeidsongeschiktheidsuitkering; leeftijd, migratieachtergrond
Zie voor gerelateerde StatLinetabellen waarin o.a. wordt gepubliceerd over het aantal personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering, het overzicht na hoofdstuk 12.

3. Wet- en regelgeving

In de CBS-wet staat vermeld dat overheidsinstanties hun registraties moeten leveren aan het CBS indien zij deze nodig heeft voor het maken van haar statistieken (CBS-wet, 2003). Op deze manier worden registratiegegevens omtrent arbeidsongeschiktheidsuitkeringen verkregen van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV).

In de gegevensleveringsafspraak tussen het CBS en het UWV is beschreven dat het CBS op reguliere wijze informatie van het UWV ontvangt over uitkeringen in het kader van onder meer de arbeidsongeschiktheidswetten:

- Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO),
- Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ),
- Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong),
- Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wet Wajong) en de
- Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA).

4. Beschrijving van de statistiek

4.1 Algemeen

De AUS geeft inzicht in het aantal uitkeringen en het aantal personen met een uitkering in het kader van de arbeidsongeschiktheidswetten:

- Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO),
- Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ),
- Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong),
- Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wet Wajong) en de
- Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA).

Het UWV beoordeelt of iemand voor een arbeidsongeschiktheidsuitkering in aanmerking komt.

De WAO is per 29 december 2005 vervangen door de WIA, maar blijft bestaan voor personen die vóór 1 augustus 2004 al een WAO-uitkering hadden en personen die binnen 5 jaar na beëindiging van de WAO-uitkering opnieuw arbeidsongeschikt worden door dezelfde oorzaak. Tegenwoordig is bij de WAO nog steeds beperkt instroom mogelijk voor oude gevallen. De WIA kent twee regelingen: de Inkomensverzekering volledig en duurzaam arbeidsongeschikten (IVA) en de Werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA).

De WAZ is per 1 augustus 2004 beëindigd, maar blijft bestaan voor personen die vóór die datum al een WAZ-uitkering hadden. Tegenwoordig is bij de WAZ nog steeds beperkt instroom mogelijk voor oude gevallen.

Met ingang van 1998 is de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) in werking getreden, tegenwoordig bekend onder de naam oWajong/Wajong1998. Vanaf 1 januari 2010 werd de oWajong/Wajong1998 vervangen door de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wet Wajong), tegenwoordig bekend onder de naam nWajong/Wajong2010. De oWajong/Wajong1998 blijft gelden voor jongeren die vóór 1 januari 2010 een uitkering hebben aangevraagd. Terwijl bij de oWajong/Wajong1998 de financiële voorziening centraal stond, heeft de nWajong/Wajong2010 als uitgangspunt dat jongeren met een ziekte of handicap in de eerste plaats recht hebben op hulp bij het vinden en houden van werk. Daaraan gekoppeld kunnen ze een inkomensondersteuning krijgen. Vanaf 2015 is de Wajong2015 van kracht, die alleen nog openstaat voor jonggehandicapten die duurzaam geen mogelijkheden hebben om deel te nemen aan het arbeidsproces. Jonggehandicapten die nog kunnen werken, maar ondersteunging nodig hebben vallen vanaf die datum onder de Participatiewet en kunnen voor ondersteuning terecht bij de gemeente. De Wajong is dus vanaf 2015 niet meer toegankelijk voor jongeren die wel (ooit) kunnen werken.

Per 1 september 2020 wordt de Wajong stapsgewijs vereenvoudigd, de eerste wijzigingen van de Wet vereenvoudiging Wajong gaan dan in. De regels voor het volgen van een opleiding met Wajong veranderen. Alle andere wijzigingen in het kader van de Wet vereenvoudiging Wajong treden per 1 januari 2021 in werking. Door de lange historie die de Wajong kent, waarbij verschillende regelingen zijn ontstaan met bijbehorende rechten en plichten voor verschillende groepen Wajongers, is de

wetgeving erg complex geworden en pakken de regels verschillend uit voor vergelijkbare situaties. Uitgangspunt van de nieuwe wet is dat werken moet lonen. Door het aanpassen van de regels zou het makkelijker moeten worden voor jongeren om sneller meer geld over te houden als ze gaan werken. Daarbij kunnen ze altijd terugvallen op de Wajong-uitkering als ze hun werk verliezen. Als jongeren een opleiding volgen, mogen zij de volledige uitkering houden, wat vóór de vereenvoudiging van de Wajong niet het geval was. Iedere werkende Wajonger heeft met de nieuwe regels altijd minimaal hetzelfde inkomen als iemand die zonder Wajong met hetzelfde functieloon en uren werkt.

4.2 Statistische eenheid

Onderwerp van meting

Uitkeringen verstrekt als gevolg van arbeidsongeschiktheid, in het kader van de arbeidsongeschiktheidswetten, en de personen aan wie deze zijn verstrekt.

Meetmethodiek

Maandcijfers over uitkeringen worden gebaseerd op het aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen zoals die in de desbetreffende maand zijn verstrekt en als zodanig zijn geregistreerd in de administratie van het UWV. Deze methodiek wordt ook wel kort aangeduid als *registratie-methodiek*.

De gemeten uitkeringen zijn inclusief nuluitkeringen. Nuluitkeringen zijn uitkeringen waarbij in één of meer verslagperioden geen betaling werd verricht terwijl het recht op een uitkering niet werd beëindigd. Deze nuluitkeringen kunnen om verschillende redenen voorkomen: korting op de uitkering door inkomsten, sancties, schorsingen en terugvordering en verrekening. De genoemde oorzaken leiden niet altijd tot een nuluitkering maar kunnen ook leiden tot een lagere uitkering dan oorspronkelijk werd vastgesteld.

NB. in de publicatie van maandcijfers over personen met een uitkering wordt rekening gehouden met administratieve vertraging in registers. Voor een toelichting hierop wordt verwezen naar 5.11.

4.3 Populatie

Voor de statistiek over het aantal personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering wordt de populatie gevormd door personen die, als gevolg van arbeidsongeschiktheid, aan het eind van de verslagperiode een arbeidsongeschiktheidsuitkering ontvingen.

In voorkomende gevallen kan een persoon aanspraak maken op meer dan één arbeidsongeschiktheidsuitkering (bijvoorbeeld een uitkering op grond van de WAZ en een uitkering op grond van de WIA). Als gevolg van deze ‘samenloop’ is het aantal uitkeringen altijd gelijk of groter dan het aantal personen met een uitkering.

4.4 Variabelen

De teleenheid *personen* wordt in de statistiek uitgesplitst naar persoonskenmerken van de ontvangers. De persoonskenmerken zijn geslacht, leeftijd en migratieachtergrond en zijn afkomstig uit de Basisregistratie Personen (BRP).

4.5 Classificatiesystemen

De cijfers zijn uitgesplitst naar de volgende categorieën: geslacht, leeftijd en migratieachtergrond uitkeringsontvanger.
Het kan voorkomen dat een waarde van één van deze variabelen voor een persoon niet bekend is. In dat geval wordt de persoon wel geteld en meegenomen in het totaal, maar wordt de persoon niet geteld in de desbetreffende categorie. Er is dus geen categorie 'Onbekend' in de tabel opgenomen. Het is daarom mogelijk dat het totaal niet overeenkomt met de optelling van de categorieën.

4.6 Meeteenheid

Aantal personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering in het kader van de arbeidsongeschiktheidswetten.

4.7 Verslagperiode

Maand.

4.8 Tijdreeks

Personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering vanaf januari 2013 (zie 2. Tabellen).

De tabellen 'Personen met een uitkering' (zie Gerelateerde tabellen) bevatten ook cijfers over personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering en beginnen vanaf 2007.

NB. De tabel 'Personen met een uitkering; uitkeringsontvangers per regio' bevat geen personen met een uitkering op grond van de WAZ of de IVA.

Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen vanaf 1905 (de ongevallenwetten zijn in 1901 in werking getreden), tot heden in de lange tijdreeks (zie Gerelateerde tabellen).
Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen vanaf januari 1998 tot heden in de middellange tijdreeks (kerncijfers, zie Gerelateerde tabellen).

4.9 Land

Nederland en buitenland.

Personen woonachtig in Nederland en personen, onder specifieke voorwaarden, woonachtig in het buitenland kunnen in aanmerking komen voor een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Onder buitenland vallen landen uit de Europese Unie (EU), de Europese Economische Ruimte (EER) en verdragslanden. Alle personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering, ongeacht woonland, worden geteld en meegenomen in het totaal.

5. Statistisch proces

5.1 Primaire waarneming

Niet van toepassing.

5.2 Secondaire waarneming

Maandelijks levert het UWV gegevensbestanden aan over de uitkeringen zoals die aan het eind van die desbetreffende maand in de uitkeringsadministratie staan geadministreerd.

5.3 Steekproeftrekken

Niet van toepassing. Het UWV levert een integrale registratie aan.

5.4 Respons

Binnen zes weken na het einde van de verslagmaand is het inputbestand van het UWV doorgaans ontvangen. Zo nodig wordt gerappelleerd.

5.5 Gaafmaken

Bestanden worden geautomatiseerd gaafgemaakt. De relevante velden worden gecontroleerd op het juiste waardenbereik en er vinden relationele controles plaats. Ook mogen geen onverklaarbare verschillen voorkomen met de cijfers van de vorige maand.

Waar mogelijk worden waarden van variabelen gecorrigeerd. Als het aantal signaleringen van onjuiste waarden relatief hoog is, wordt gevraagd om een verklaring en/of herlevering.

5.6 Imputeren

Er is geen noodzaak om gegevens te imputeren.

5.7 Uitbijterdetectie- en afhandeling

Er is geen noodzaak om uitbijterdetectie en afhandeling uit te voeren.

5.8 Wegen en ophogen

Weging en ophoging vinden niet plaats, omdat er sprake is van integrale waarneming.

5.9 Transformeren

Er is geen noodzaak om de betekenis van velden aan te passen.

5.10 Koppelen

De microgegevens in bestandsvorm worden opgenomen in het Stelsel van Sociaal Statistische Bestanden (SSB). De microbestanden met personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering worden binnen het CBS gekoppeld met gegevens van de BRP. Hieruit worden gegevens zoals geslacht, geboortedatum en migratieachtergrond overgenomen. De gegevens kunnen afwijken van de input van het UWV, maar de BRP is hierin leidend om consistentie binnen het CBS te waarborgen. Ook worden de bestanden verrijkt met regio-informatie uit de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG).

5.11 Corrigeren

In de registratiebestanden van het UWV zitten administratieve vertragingen. Daarom is er behoefte om te kunnen compenseren voor een vertraging van een aantal maanden.
Om de gegevens van de personen met een uitkering voor een bepaalde maand (t) vast te stellen wordt gebruik gemaakt van de informatie behorend bij de verslagmaand (t) en van de drie daaropvolgende maanden (t+1, t+2 en t+3). Informatie over de verslagmaand die daarna (t+4 en later) nog beschikbaar komt, wordt niet meer meegenomen. De nagekomen informatie is vooral van belang voor een juiste bepaling van aanvang en beëindiging van een uitkering. Ook de betalingen die zijn gedaan in het kader van de betreffende uitkering zijn belangrijk. Zo wordt een uitkering die in de verslagmaand en in de drie maanden aansluitend op de verslagmaand niet daadwerkelijk tot uitbetaling is gekomen, niet als een lopende uitkering beschouwd. Wanneer in één van de drie opvolgende maanden wel een betaling heeft plaatsgevonden, wordt de uitkering wel als lopend beschouwd.

De methodiek waarbij vertraagde informatie in de verslagmaand wordt opgenomen en betaling een voorwaarde is, wordt ook wel aangeduid als *transactie-methodiek*.

Bij het gaafmaken (paragraaf 5.5) worden indien nodig variabelen gewijzigd/gecorrigeerd. Zo krijgen variabelen de waarde voor 'Onbekend' als waarden voorkomen die niet binnen het waardenbereik vallen. Ook als bij relationele controles tussen variabelen niet-plausibele waarden voorkomen worden in een aantal gevallen de variabelen gecorrigeerd of krijgen de waarde voor 'Onbekend'.

6. Externe bronnen

Tijdens de verwerking van de data wordt de informatie uit de bestanden met personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering verrijkt met informatie uit de BRP ter bepaling van de persoonsinformatie (zoals geslacht) van de uitkeringsgerechtigde. Daarnaast wordt regio-informatie uit de BAG aan de bestanden toegevoegd.

7. Publicatiebeleid

De voorlopige cijfers in de vorm van ramingen worden binnen twee maanden na het verstrijken van de verslagperiode gepubliceerd (op uiterlijk de laatste werkdag van de maand). De laatste drie verslagmaanden zijn ramingen en daarom altijd voorlopig. Vijf maanden na de verslagmaand worden nader voorlopige cijfers gepubliceerd die zijn gecorrigeerd voor drie maanden nagekomen informatie.

7.1 Frequentie

Maandelijks.

7.2 Nieuwsberichten

Er wordt niet op reguliere basis in een nieuwsbericht gepubliceerd over cijfers die afkomstig zijn van de AUS. Op de CBS-website staat onder de rubriek *Volg ons* een publicatieplanning voor de nieuwsberichten.

7.3 Publicaties

Op de CBS-website onder het thema *Arbeid en sociale zekerheid* is informatie over personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering (CBS, 2020a) te vinden. Daarnaast staat ook in de digitale publicaties *De arbeidsmarkt in cijfers 2019* (CBS, 2019a) en *Trends in Nederland* (CBS, 2019b) informatie over het aantal personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering.

7.4 Microdata

Geautoriseerde instellingen kunnen zelf onder voorwaarden en tegen betaling onderzoek doen met de microdatabestanden van het CBS. Het verkrijgen van toegang tot de microbestanden verloopt via CBS Microdata Services. Op dit moment zijn de microbestanden met arbeidsongeschiktheidsuitkeringen beschikbaar vanaf 2010 en bestanden met personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering vanaf 2007. In bijbehorende documentatierapporten staat de inhoud en structuur beschreven van de bestanden met arbeidsongeschiktheidsuitkeringen en personen met een uitkering op grond van de arbeidsongeschiktheidswetten (2020c en 2020d).

7.5 Revisies en bijstellingen

Bijstelling van voorlopige cijfer tot nader voorlopige cijfers vindt regulier plaats. Aanpassing (herziening) van de nader voorlopige cijfers wordt alleen overwogen in geval van calamiteiten. Dit beleid is geldig voor alle statistieken over personen met een uitkering. Dit beleid is vastgelegd in een intern protocol.
Herziening vindt verder slechts sporadisch plaats, omdat de kwaliteit van de input goed wordt bewaakt (intensieve inputcontrole). In voorkomende gevallen wordt er voor gekozen het definitief maken van de nader voorlopige cijfers uit te stellen.

7.6 Overig

Niet van toepassing.

8. Kwaliteitsmanagement

Na ontvangst van de bestanden met informatie over de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen, worden deze onderworpen aan een keur van technische en inhoudelijke controles en correcties. Naast waardenbereikcontrole en relationele controles wordt ook de volgtijdelijke ontwikkeling in de gaten gehouden. Vervolgens wordt de geschoonde informatie verwerkt voor vergelijking met eerdere opgaven en voor het vaststellen van de juiste actuele informatie.

Voor het bepalen van het aantal personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering wordt de transactie-methodiek (zie paragraaf 5.11) toegepast.

9. Relevantie

9.1 Behoeften van gebruikers

Een belangrijke gebruiker is het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Met het ministerie wordt jaarlijks een contract afgesloten over het leveren van aanvullende statistische diensten. Mede op basis van de arbeidsongeschiktheidsinformatie worden de door het Rijk beschikbaar gestelde bijstandsbudgetten verdeeld over de gemeenten. Volgens het zogenoemde *verdeelmodel* wordt geschat wat elke gemeente het komende jaar aan financiën redelijkerwijs nodig heeft voor het verstrekken van de bijstandsuitkeringen.

Voor bijvoorbeeld gemeentelijke beleidsmakers kan het interessant zijn om te weten hoeveel personen in hun gemeente (en wijken en buurten daarin) een arbeidsongeschiktheidsuitkering hebben. Deze informatie is te vinden in de Kerncijfers wijken en buurten (2019c).

9.2 Volledigheid

Het reguliere statistische programma van CBS vormt de kern van de output van CBS en omvat een veelheid aan onderwerpen. Dit programma wordt gepubliceerd conform het jaarplan van het CBS (2020f). Er is bij veel gebruikers een grote (latente) behoefte aan statistische diensten. Voor zover deze diensten niet (meer) zijn opgenomen in het reguliere werkprogramma (zoals de Arbeidsongeschiktheidsuitkeringenstatistiek), wil het CBS hier actief op inspelen door tegen betaling statistische diensten aan te bieden aan met name ministeries (in het geval van het uitvoeren van de AUS bij het ministerie van SZW), decentrale overheden en andere overheidsinstellingen. De uitkomsten van onderzoek op maat worden openbaar gemaakt.

Er wordt niet gepubliceerd als de brongegevens van onvoldoende kwaliteit zijn. Dit is echter met deze statistiek nog niet voorgekomen. Aanloopproblemen bij nieuwe of aangepaste regelingen kunnen aanleiding zijn om niet of later dan gebruikelijk te publiceren.

10. Nauwkeurigheid

Er is sprake van integrale waarneming: input voor de statistiek zijn de bronbestanden van het UWV. In de bron wordt wanneer het recht op een uitkering vaststaat, hiervoor een record opgenomen. Het aantal uitkeringen wordt gebaseerd op het aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen zoals die in de desbetreffende maand zijn geregistreerd in de administratie van het UWV. Belangrijkste fouten in de bronbestanden zijn ontbrekende of onjuiste gegevens van één of meer variabelen. Ook burgerservicenummers kunnen ontbreken of fout zijn. Wanneer er sprake is van (relatief) veel fouten wordt gevraagd om een herlevering.

In de registratiebestanden van het UWV zitten administratieve vertragingen. Daarom is er behoefte om te kunnen corrigeren voor nuluitkeringen en nagekomen informatie in de drie maanden volgend op de verslagmaand. Dit wordt gedaan bij het bepalen van het aantal personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering. De uitkomsten van de drie meest recente maanden zijn het minst nauwkeurig, vanwege het nog (gedeeltelijk) ontbreken van nagekomen informatie. Voor deze maanden is dan ook een ramingsmethode noodzakelijk. De uitkomsten van eerdere maanden kunnen nauwkeuriger worden bepaald, omdat voor deze maanden de transactiemethode kan worden toegepast.

11. Vergelijkbaarheid

11.1 Vergelijkbaarheid tussen landen

De sociale stelsels van de verschillende landen wijken te veel van elkaar af om de gegevens direct te kunnen vergelijken. Er zijn wel soortgelijke regelingen in de landen van de Europese Unie (EU), maar de voorwaarden voor het verkrijgen van een arbeidsongeschiktheidsuitkering als ook de bedragen verschillen sterk.

11.2 Vergelijkbaarheid in de tijd

De cijfers van de diverse arbeidsongeschiktheidsregelingen zijn in de tijd goed vergelijkbaar. De wetgeving met betrekking tot de arbeidsongeschiktheid is in de loop van de tijd wel gewijzigd. Daarbij is het accent verschoven van overwegend financiële ondersteuning naar bevordering van het naar arbeidsvermogen verrichten van werk met daarbij eventueel aanvullende financiële ondersteuning.

Zo is de toegang tot de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO, 1966) met ingang van 1 januari 2004 gestopt en geldt voor mensen die na 1 januari 2005 arbeidsongeschikt zijn geworden de Wet Werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA). Tegenwoordig is bij de WAZ nog steeds beperkt instroom mogelijk voor oude gevallen.

De WIA is zo opgezet, dat men gestimuleerd wordt om naar vermogen te werken. De WIA geeft werknemers, die na een wachttijd van 104 weken nog minstens 35 procent arbeidsongeschikt zijn, recht op een uitkering.
De WIA kent twee regelingen:

- De regeling Inkomensvoorziening Volledig Arbeidsongeschikten (IVA);
- De regeling Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA).

De IVA regelt een loonvervangende uitkering voor werknemers die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn, de WGA regelt een aanvulling op het met arbeid verdiende inkomen of een minimumuitkering als men niet of onvoldoende werkt.

Ook de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) is in de loop der tijd meerdere keren gewijzigd:
Met ingang van 1998 is de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) in werking getreden, tegenwoordig bekend onder de naam oWajong/Wajong1998. Vanaf 1 januari 2010 werd de oWajong/Wajong1998 vervangen door de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wet Wajong), tegenwoordig bekend onder de naam nWajong/Wajong2010. De oWajong/Wajong1998 blijft gelden voor jongeren die vóór 1 januari 2010 een uitkering hebben aangevraagd. Terwijl bij de oWajong/Wajong1998 de financiële voorziening centraal stond, heeft de nWajong/Wajong2010 als uitgangspunt dat jongeren met een ziekte of handicap in de eerste plaats recht hebben op hulp bij het vinden en houden van werk. Daaraan gekoppeld kunnen ze een inkomensondersteuning krijgen. Vanaf 2015 is de Wajong2015 van kracht, die alleen nog openstaat voor jonggehandicapten die duurzaam geen mogelijkheden hebben om deel te nemen aan het arbeidsproces. Jonggehandicapten die nog kunnen werken, maar ondersteunging nodig hebben, vallen vanaf die datum onder de Participatiewet en kunnen voor ondersteuning terecht bij de gemeente. De Wajong is dus vanaf 2015 niet meer toegankelijk voor jongeren die wel (ooit) kunnen werken.

Per 1 september 2020 wordt de Wajong stapsgewijs vereenvoudigd, de eerste wijzigingen van de Wet vereenvoudiging Wajong gaan dan in. De regels voor het volgen van een opleiding met Wajong veranderen. Alle andere wijzigingen in het kader van de Wet vereenvoudiging Wajong treden per 1 januari 2021 in werking. Door de lange historie die de Wajong kent, waarbij verschillende regelingen zijn ontstaan met bijbehorende rechten en plichten voor verschillende groepen Wajongers, is de wetgeving erg complex geworden en pakken de regels verschillend uit voor vergelijkbare situaties. Uitgangspunt van de nieuwe wet is dat werken moet lonen. Door het aanpassen van de regels zou het makkelijker moeten worden voor jongeren om sneller meer geld over te houden als ze gaan werken. Daarbij kunnen ze altijd terugvallen op de Wajong-uitkering als ze hun werk verliezen. Als jongeren een opleiding volgen, mogen zij de volledige uitkering houden, wat vóór de vereenvoudiging van de Wajong niet het geval was. Iedere werkende Wajonger heeft met de nieuwe regels altijd minimaal hetzelfde inkomen als iemand die zonder Wajong met hetzelfde functieloon en uren werkt.

De Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) was een verplichte verzekering voor zelfstandigen, beroepsbeoefenaren, directeur-grootaandeelhouders en meewerkende echtgenoten voor de financiële gevolgen van langdurige arbeidsongeschiktheid. De toegang tot de WAZ is per 1 augustus 2004 afgesloten, de

bovengenoemde personen zijn aangewezen op particuliere verzekering voor langdurige arbeidsongeschiktheid of kunnen zich in bepaalde gevallen vrijwillig verzekeren voor de WIA. De WAZ blijft bestaan voor personen die al een uitkering hadden. Tegenwoordig is bij de WAZ nog steeds beperkt instroom mogelijk voor oude gevallen.

12. Samenhang en consistentie

12.1 Samenhang van concepten

Voor de gebruikte classificaties geldt het volgende:
– Voor de variabele 'geslacht' wordt de CBS standaard gevolgd.
– Voor de indeling naar leeftijdsklassen wordt een CBS standaard gevolgd.
– Voor de indeling naar migratieachtergrond wordt de CBS standaard gevolgd.
– Voor de regio's wordt worden de volgende indelingen gevolgd: Nederland, provincies, en arbeidsmarktregio's.

12.2 Consistentie tussen voorlopige en definitieve cijfers

De voorlopige en nader voorlopige cijfers zijn niet identiek aan elkaar. De voorlopige cijfers worden samengesteld op basis van een ramingsmethode en bij de nader voorlopige cijfers wordt gecorrigeerd voor drie maanden nagekomen informatie.

12.3 Consistentie tussen korte en lange termijn cijfers

Jaarcijfers over uitkeringen staan in andere tabellen, waaronder de 'Tijdreeksen sociale zekerheid'. De gepubliceerde jaarcijfers in deze tabel komen overeen met de cijfers van ultimo december. Daarnaast wordt er ook gepubliceerd over jaren op basis van jaargemiddelden. Dit geldt voor de tabel met kerncijfers die jaargemiddelden over uitkeringen bevat, welke volgens vaste rekenregels zijn afgeleid van de maandcijfers over uitkeringen.

12.4 Consistentie met andere statistieken (plausibiliteit)

De statistiek vormt geen input voor de Nationale Rekeningen, omdat deze een andere meeteenheid hanteert (Euro en %) en ook andere concepten hanteert. Bij Nationale Rekeningen worden ook de uitvoeringskosten meegerekend. Consistentie met de Nationale Rekeningen is daarom niet van toepassing.

12.5 Modelmatige consistentie

Modelmatige consistentie met andere cijfers is niet van toepassing.

12.6 Consistentie tussen aggregaten en microdata

Na het gaafmaken zijn de microdata en de geaggregeerde cijfers consistent.

Gerelateerde tabellen

Hieronder staan de StatLinetabellen genoemd waarin ook cijfers voorkomen over (personen met) arbeidsongeschiktheidsuitkeringen.

Personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering:

1. Personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering; leeftijd, migratieachtergrond
2. Personen met een uitkering; uitkeringsontvangers per uitkeringssoort
3. Personen met een uitkering; uitkeringsontvangers per regio
4. Personen met een uitkering; kenmerken uitkeringsontvangers
5. Personen met een uitkering; soort uitkering, wijken en buurten 2019

De tabellen geven inzicht in het aantal personen dat een uitkering heeft. Het betreft uitkeringen die te maken hebben met onder meer arbeidsongeschiktheid, werkloosheid, ouderdom of bijstand. Het is mogelijk dat een persoon aanspraak maakt op meer dan één uitkering. Dit kunnen zijn:
– uitkeringen van eenzelfde type, bijvoorbeeld twee uitkeringen op grond van de WAO of
– twee uitkeringen van verschillend type, zoals een uitkering op grond van de Werkloosheidswet (WW) en een bijstandsuitkering.

In het laatste geval wordt de persoon bij beide soorten uitkeringen meegeteld. In het eerste geval slechts één keer bij de WAO. Bij de categorie personen met een uitkering Totaal wordt de persoon uiteraard ook maar één keer geteld.

Middellange tijdreeks (kerncijfers):

6. Sociale zekerheid; kerncijfers uitkeringen naar uitkeringssoort

Deze reeks loopt van 1998 tot heden. Dit worden ook wel de kerncijfers genoemd. Het betreft maandcijfers gebaseerd op het aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen zoals die voor de desbetreffende maand zijn vastgelegd in de administratie van het UWV. Deze methodiek wordt ook wel kort aangeduid als *registratie-methodiek*. De voorlopige cijfers worden binnen twee maanden na het verstrijken van de verslagperiode gepubliceerd (op uiterlijk de laatste werkdag van de maand). Twee maanden na publicatie worden de cijfers definitief.

Lange tijdreeks:

7. Tijdreeksen sociale zekerheid (1900 – heden)

Deze reeks loopt van 1900 tot heden en bevat jaarcijfers over de sociale zekerheid. Arbeidsongeschiktheidscijfers zijn aanwezig vanaf 1901, het jaar van de inwerkingtreding van de ongevallenwetten, tot heden.

Stopgezet maar nog wel toegankelijk via StatLine of het archief:

8. Arbeidsongeschiktheid; aantal uitkeringen naar regio , 1998-2015
9. Aantal nieuwe een beëindigde uitkeringen van WAO, Wajong en WAZ, 1998-2009
10. Arbeidsongeschiktheid; aantal nieuwe en beëindigde uitkeringen, 2010-2015
11. Aantal uitkeringen WAO, Wajong en WAZ per jaar, 1998-2009
12. Aantal uitkeringen WAO, Wajong en WAZ per maand, 1998-2010 (november)
13. Arbeidsongeschiktheid; aantal uitkeringen per maand, 2010-2015
14. Uitkeringen WAO, Wajong en WAZ; geslacht, leeftijd, regio, 1998-2009
15. Uitgekeerde bedragen WAO, Wajong en WAZ; maandcijfers 1998-2009
16. Arbeidsongeschiktheid; uitgekeerde bedragen per maand 1998-2015
17. Personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering; duurgegevens, 2005-2007
18. Arbeidsongeschiktheidsuitkering per wet; kenmerken ontvanger, 2010-2015

Dit zijn de voorgangers van de tabellen die in dit rapport worden besproken.

Maatwerktabellen:

19. Standen en stromen van werknemers in de WIA, 2006–2019
20. AO uitkeringen in verband met leverziekten 2010-2017
    Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen ultimo december 2010-2017 naar diagnosecodes:
    - S403 Overige vormen van virushepatitis;
    - S669 Ziekte van de lever.

De sector Overheidsfinanciën en Consumentenprijzen (EOC) publiceert financiële gegevens over arbeidsongeschiktheid in de tabel Overheid; sociale uitkeringen. Er zijn conceptuele verschillen met de financiële gegevens uit de AUS.

Afkortingen en begrippen

Aantal uitkeringen op registratiebasis
Het aantal uitkeringen zoals vastgelegd in de administratie van het UWV aan het einde van de verslagmaand.

Aantal personen met een uitkering op transactiebasis
Het aantal uitkeringen op registratiebasis geaggregeerd naar personen en gecorrigeerd voor nuluitkeringen en nagekomen informatie in de drie maanden volgend op de verslagmaand.

AUS
Arbeidsongeschiktheidsuitkeringenstatistiek.

BAG
Basisregistratie Adressen en Gebouwen.

BRP
Basisregistratie Personen.

CBS
Centraal Bureau voor de Statistiek.

EER
Europese Economische Ruimte.

EOC
Overheidsfinanciën en Consumentenprijzen.

EU
Europese Unie.

IVA
Inkomensverzekering volledig arbeidsongeschikten (regeling WIA).

SSB
Stelsel van sociaal statistische bestanden.

SZW
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

UWV
Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen.

Wajong
Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten.

Wet Wajong

Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten.

WAO
Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering.

WAZ
Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen.

WGA
Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (regeling WIA).

WIA
Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen.

Referenties

Websites

CBS (2020a). Themapagina Arbeid en sociale zekerheid. Webpagina met Nieuws, Cijfers, Publicaties en Methoden onder andere over arbeidsongeschiktheidsuitkeringen. CBS website.

CBS (2020b). Catalogus beschikbare microbestanden. Arbeid en sociale zekerheid. CBS website.

CBS (2019a). De Arbeidsmarkt in cijfers 2019. CBS website.

CBS (2019b). Trends in Nederland 2019. Digitale jaarpublicatie. CBS website.

Publicaties

CBS (2019c). Kerncijfers Wijken en Buurten 2019. Webpagina met StatLine-tabellen over personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering, uitgesplitst naar wijken en buurten.

Methodologie

CBS (2020c). Documentatierapport Kenmerken van uitkeringen over arbeidsongeschiktheid.

CBS (2020d). Documentatierapport Arbeidsongeschiktheidsuitkeringenperiodes.

CBS (2020e). Korte onderzoeksbeschrijving Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen (AUS).

Wet- en regelgeving

CBS-wet. (2019, 1 januari). Geraadpleegd op 16 september 2020, van https://wetten.overheid.nl/BWBR0015926/2019-01-01.

Overig

CBS (2020f). Jaarplan en jaarverslag CBS.

CBS (2019d). Kwaliteitsverklaring.

Verklaring van tekens

.	Gegevens ontbreken
*	Voorlopig cijfer
**	Nader voorlopig cijfer
x	Geheim
–	Nihil
–	(Indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	Het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
Niets (blank)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2017–2018	2017 tot en met 2018
2017/2018	Het gemiddelde over de jaren 2017 tot en met 2018
2017/’18	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2017 en eindigend in 2018
2015/’16–2017/’18	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2015/’16 tot en met 2017/’18

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever
Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Inlichtingen
Tel. 088 570 70 70
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen, 2020.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.